

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

SSA Roman Dziczek

w sprawie z wniosku G. C.
przy uczestnictwie K. D. i innych,
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 listopada 2011 r.,
skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania K. D.
od postanowienia Sądu Okręgowego
z dnia 24 sierpnia 2010 r., .

- 1) oddała skargę kasacyjną;**
- 2) zasądza od uczestniczki postępowania K. D. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 600 zł (sześćset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3) oddała wniosek Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 2 lutego 2011 r. Sąd Rejonowy stwierdził, że wnioskodawczyni – Gmina C. nabyła przez zasiedzenie, z dniem 1 stycznia 2008 r., własność nieruchomości położonych w M., a mianowicie działki nr 2967/1 o powierzchni 0,2234 ha, działki nr 2967/3 o powierzchni 0,9384 ha, działki nr 2968/2 o powierzchni 0,2997 ha, działki nr 2968/1 o powierzchni 0,0390 ha i działki nr 2970/1 o powierzchni 0,2134 ha.

Sąd ustalił, że działki nr 2967, 2968/1 i 2970 (podzielone geodezyjnie przez biegłego geodetę M. S. na potrzeby postępowania sądowego, z zatwierdzeniem nowych numerów ewidencyjnych przez Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Ż.) były zawsze wykazywane w ewidencji gruntów jako mienie gromadzkie bądź jako drogi gromadzkie. Zawsze też były wykorzystywane jako drogi dojazdowe do posesji i do pól uprawnych, a obecnie stały się częściowo ulicami. W latach 70-tych budowano w pobliżu elektrownię „Porąbka-Żar” i część dróg została utwardzona, gdyż służyły również do dojazdu na budowę. Część dróg służyła ponadto do dojazdu na nieodległe lotnisko sportowe. Z dróg korzystali też mieszkańcy wsi M., ale ich utrzymaniem, remontami i odśnieżaniem zajmowała się Gmina C. od 1977 r.

Z ustaleń sądowych wynika również, że księga wieczysta omawianych nieruchomości została całkowicie zniszczona i w związku z postępowaniem sądowym o jej założenie uczestniczka K. D. zaczęła rościć pretensje do działki nr 2967, twierdząc, że stanowi współwłasność jej matki i ciotki, po których dziedziczy ona oraz uczestnicy K., D., S. i M. G.

Sąd ustalił, że w świetle przeprowadzonych dowodów, a w szczególności zachowanej dokumentacji ewidencyjnej, wnioskodawczyni władała samoistnie działkami gminnymi (gromadzkimi) najpóźniej od 1977 r., w związku z czym nabyła ich własność przez zasiedzenie po 30-letnim okresie władania, z dniem 1 stycznia 2008 r. (art. 172 § 2 k.c. w związku z art. 336, 339, 340 i 341 k.c.).

Stanowisko te zaaprobował Sąd Okręgowy oddalając apelację uczestniczki postępowania K. D., opartą na zarzucie naruszenia art. 233 k.p.c.

K. D. w skardze kasacyjnej wniosła o uchylenie obu postanowień i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w zakresie odnoszącym się do zasiedzenia działek nr 2967/1 i 2967/3.

Skarżąca przedstawiła procesowy zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. przez rozpoznanie apelacji tylko w ramach jej zarzutu.

Powołała się ponadto na naruszenie prawa materialnego (art. 172 i 336 k.c.) przez uznanie, iż przejawy władztwa Gminy C. nad działkami nr 2967/1 i 2967/3 mają charakter posiadania samoistnego i to już od 1977 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 378 k.p.c. (w istocie art. 378 § 1 k.p.c.), który stanowi, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, ale bierze jednak pod uwagę w tych granicach nieważność postępowania. Sąd Okręgowy postąpił zgodnie z tym przepisem rozpoznając apelację w granicach zaskarżenia i przedstawionych podstaw. Podstawą zaskarżenia był bezspornie tylko zarzut naruszenia art. 233 k.p.c., który został rozpoznany i właściwie oceniony.

Niesłusznie skarżąca odwołała się do treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, wskazującej, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego (OSNC 2008, nr 6, poz. 55). Niewskazanie w apelacji uczestniczki zarzutu naruszenia prawa materialnego czyni bezprzedmiotowym problem związania Sądu Okręgowego takim zarzutem. Istotne było natomiast to, że zaaprobowane ustalenia faktyczne co do władztwa samoistnego wnioskodawczyni nad nieruchomościami przez ustalony okres prowadziły w sposób adekwatny do konkluzji materialnoprawnych z art. 172 k.c.

Potwierdzone całkowite zniszczenie księgi wieczystej, dotyczącej nieruchomości objętych wnioskiem, niewątpliwie utrudniało postępowanie sądowe, jednakże Sąd Rejonowy przeprowadził je w sposób staranny, dokonując też w interesie publicznym uporządkowania stanu prawnego nieruchomości. Należy tylko zwrócić uwagę na to, że przed przeprowadzeniem transformacji

ustrojowej w 1990 r. nie istniały gminy jako jednostki samorządu terytorialnego wyposażone w osobowość prawną, a ówczesne mienie „gromadzkie” (gminne) było mianem ogólnonarodowym (państwowym). Wnioskodawczyni stała się wszakże z dniem 27 maja 1990 r. następcą prawnym Skarbu Państwa (zob. art. 7 i 36 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.), w związku z czym do biegu zasiedzenia doliczał się okres posiadania poprzednika (art. 176 k.c.).

Przed wszystkim jednak w rozpoznawanej sprawie decydujące znaczenie miały ustalenia faktyczne uzasadniające dokonaną kwalifikację prawa materialnego. Ustalenia te nie mogą być kwestionowane w postępowaniu kasacyjnym (zob. art. 398³ § 3 k.p.c.). Skarga kasacyjna uczestniczki, rozpoznana w granicach zaskarżenia, podlega więc oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c.).

Na rzecz wnioskodawczyni zasądzone zostały od skarżącej należne koszty postępowania kasacyjnego (art. 520 § 2 k.p.c.). Oddalony został natomiast wniosek Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, reprezentującej uczestnika postępowania Skarb Państwa, o zasądzenie kosztów. Orzeczenia sądowe w tej sprawie nie oddziaływały bowiem na interes Skarbu Państwa, zatem miała tu zastosowanie reguła określona w art. 520 § 1 k.p.c.